

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 51802/09
Davor GJURAŠIN
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 19. lipnja 2012. godine u vijeću u sastavu:

- g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,
 - gđa Nina Vajić,
 - g. Peer Lorenzen,
 - gđa Elisabeth Steiner,
 - g. Khanlar Hajiyev,
 - g. Linos-Alexandre Sicilianos,
 - g. Erik Møse, *suci*,
 - i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,
- uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen dana 7. rujna 2009. godine,
- uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena država i odgovor na očitovanje koje je dostavila podnositeljica,
- nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Davor Gjurašin, hrvatski je državljanin rođen 1957. godine i živi u Zagrebu. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

2. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

3. Dana 28. srpnja 2004. godine Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu optužilo je podnositelja pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu da nije plaćao uzdržavanje za svoje dvoje djece.

4. Na ročištu od 30. studenog 2004. godine podnositelj se izjasnio da nije kriv, odlučio se braniti šutnjom i ne iznositi nikakve dokaze. Sutkinja koja je vodila postupak obavijestila je podnositelja da je dužan obavijestiti sud ako se preseli ili promijeni prebivalište. Također je obavijestila podnositelja o pravnim posljedicama ako ne ispuni ovu obvezu, uključujući mogućnost stavljanja presude na oglasnu ploču suda.

5. Dana 25. svibnja 2006. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu donio je presudu kojom je utvrdio da je podnositelj kriv što nije plaćao uzdržavanje za jedno dijete, a oslobodio ga optužbe u odnosu na drugo dijete. Podnositelj je osuđen na deset mjeseci zatvora, uvjetno na tri godine, uz uvjet da oštećeniku nadoknadi dužne iznose uzdržavanja u roku od šest mjeseci. Sutkinja koja je vodila postupak javno je objavila presudu i obavijestila podnositelja o njegovom pravu na žalbu u roku od osam dana nakon primitka pisanog opravka presude.

6. Dana 4. siječnja 2007. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu naložio je dostavu presude strankama.

7. Dana 24. siječnja 2007. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu dobio je obavijest od pošte da dostava presude podnositelju nije bila uspješna. Dostava je ponovno pokušana 10. siječnja, 11. siječnja i 12. siječnja 2007. godine, ali na podnositeljevoj adresi nikog nije bilo. Podnositelju su ostavljene i dvije obavijesti o pokušanoj dostavi, ali on se nikada nije obratio poštanskom uredu.

8. Dana 25. siječnja 2007. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu naložio je dostavu presude putem sudskog dostavljača.

9. Dana 13. veljače 2007. godine podnositeljeva djeca uložila su žalbu Županijskom sudu u Zagrebu protiv prvostupanjske presude.

10. Dana 7. ožujka 2007. sutkinji koja vodi postupak dostavljena je obavijest sudskog dostavljača da je dostava presude podnositelju ostala neuspješna. Dostava je pokušana 1. veljače, 13. veljače, 23. veljače i 1. ožujka 2007. godine, ali bez uspjeha. Dostavljač je dolazio na podnositeljevu adresu u jutro i navečer, ostavljene su mu i obavijesti o pokušanoj dostavi, ali bilo mu je nemoguće dostaviti presudu.

11. Sutkinja koja je vodila postupak naložila je da se presuda stavi na oglasnu ploču suda. Točno neutvrđenog dana sredinom ožujka 2007. godine presuda je stavljena na oglasnu ploču suda i nakon isteka roka od petnaest dana smatralo se da je presuda podnositelju dostavljena.

12. Dana 10. travnja 2007. godine podnositelju je dostavljena žalba koju su njegova djeca uložila protiv presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu.

13. Dana 20. travnja 2007. godine podnositelj je dostavio pisano očitovanje na žalbu.

14. Dana 17. rujna 2007. godine Županijski sud u Zagrebu odbio je žalbu podnositeljeve djece i potvrdio prvostupanjsku presudu, te je ona postala pravomoćna.

15. Dana 5. listopada 2007. godine podnositelju je dostavljena presuda Županijskog suda u Zagrebu. Istoga je dana podnositelj izvršio uvid u spis predmeta Općinskog kaznenog suda u Zagrebu i kopirao ga.

16. Dana 3. prosinca 2008. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu pokrenuo je postupak za opoziv podnositeljeve uvjetne osude jer nije poštovao uvjete navedene u toj presudi.

17. Dana 2. ožujka 2009. podnositelj je podnio Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu zahtjev za ukidanje klauzule pravomoćnosti s osnove što mu ta presuda nije nikada bila dostavljena. Točno neutvrđenog datuma podnio je i zahtjev za ponavljanje postupka, koji je Općinski kazneni sud u Zagrebu odbio dana 18. ožujka 2009. godine.

18. Dana 19. ožujka 2009. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, prigovorivši da Općinski kazneni sud u Zagrebu nije nikada odgovorio na njegov zahtjev za ukidanje klauzule pravomoćnosti presude. Dana 23. veljače 2012. godine Ustavni sud je utvrdio da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena s osnova što pobijane odluke nisu podložne ustavnosudskom preispitivanju.

B. Mjerodavno domaće pravo

19. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku u to vrijeme („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002 i 62/2003) propisivale su:

Članak 84.

„(1) Okrivljeniku koji iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje žalbe protiv presude ili protiv rješenja o primjeni sigurnosne mjere ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje radi podnošenja žalbe ako u roku od osam dana nakon prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povrat u prijašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda i žalbu. Isto će dopustiti sud i branitelju okrivljenika koji u slučaju iz članka 147. st. 5. ovoga Zakona nije iskoristio svoje pravo na žalbu...“

(2) Nakon proteka tri mjeseca od dana popuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.“

Članak 144.

„(1) Odluke, podnesci i drugi dopisi dostavljaju se u pravilu poštom. Dostava se može obavljati i preko službene osobe tijela koje je odluku donijelo ili neposredno kod tog tijela.

...

(6) Ako stranka sudu nije javila promjenu adrese ili je na adresi koju je prije dala sudu nije moguće pronaći, ili je očito da na drugi način izbjegava primitak odluke na koju postoji pravo žalbe, osim presude kojom je izrečena kazna zatvora, istaći će se odluka na oglasnoj ploči suda. Protekom roka za žalbu odluka će postati pravomoćna.“

Članak 147.

„ ...

(2) Okrivljeniku koji nema branitelja osobno će se dostaviti optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba, a i presuda i druge odluke od čije dostave teče žalbeni rok. Na zahtjev okrivljenika presuda i druge odluke dostavit će se osobi koju on odredi.

(3) Ako se okrivljeniku ne može dostaviti odluka, osim presude iz stavka 4. ovoga članka ili žalba protivne stranke koja se dostavlja na odgovor zato što nije prijavio promjenu adrese ili je očito da na drugi način izbjegava primitak odluke sud će odluku, odnosno žalbu istaknuti na oglasnoj ploči, pa će se nakon proteka roka od 15 dana uzeti da je dostava postala pravovaljana.

(4) Ako okrivljeniku koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a presudu se ne može dostaviti na njegovu dosadašnju adresu, sud će okrivljeniku postaviti branitelja po službenoj dužnosti koji će obavljati tu dužnost dok se ne sazna nova adresa okrivljenika. Postavljenom branitelju odredit će se potreban rok za upoznavanje sa spisima koji ne može biti kraći od osam dana, a nakon toga će se presuda dostaviti postavljenom branitelju i postupak nastaviti. Na isti način postupit će se ako je sud presudom izrekao kazneni nalog koji se okrivljeniku nije mogao dostaviti prema odredbama stavka 2. ovog članka. ...“

Članak 225.

„(1) Kad se okrivljenik prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime... Okrivljenik će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah priopćiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako prema tome ne postupi.“

PRIGOVORI

20. Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju članka 6., stavka 1. i članka 13. Konvencije, kao i na temelju članka 2. Protokola br. 7. Konvencije da mu nije dostavljena presuda donesena u kaznenom postupku protiv njega i da u tom pogledu nije imao djelotvorno pravno sredstvo, uslijed čega je bio lišen prilike uložiti žalbu protiv te presude.

PRAVO

21. Podnositelj prigovara da mu nikada nije dostavljena presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu od 25. svibnja 2006. godine, da nije odgovoreno na njegov zahtjev da se stavi izvan snage klauzula pravomoćnosti te presude, i da nije mogao uložiti žalbu protiv te presude. Poziva se na članke 6. i 13. Konvencije i članak 2. Protokola br. 7., čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

Članak 6. Konvencije:

„1. "Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela. ...

...“

Članak 13. Konvencije:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

Članak 2. Protokola br. 7. :

„1. 1. Svatko osuđen od suda za kazneno djelo ima pravo od višeg suda tražiti ponovno razmatranje svoje presude ili kazne. Ostvarenje toga prava, kao i razlozi iz kojih se ono može vršiti, uređuju se zakonom.

... „

22. Vlada tvrdi da podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva, budući da nije tražio ponavljanje postupka nakon što je saznao za presudu, i to kad je dostavio odgovor na žalbu koju su uložila njegova djeca. Također ističu da podnositelj nije uložio žalbu protiv presude nakon što ju je primio. Umjesto toga on je uložio zahtjev za ukidanje klauzule pravomoćnosti, što nije pravno sredstvo predviđeno Zakonom o kaznenom postupku. Vlada također tvrdi da podnositelj nije podnio zahtjev unutar roka od šest mjeseci i da su njegovi prigovori neosnovani.

23. Podnositelj tvrdi da je iscrpio domaća pravna sredstva kad je zatražio ukidanje klauzule pravomoćnosti. Tvrdi da su obavijesti o pokušanoj dostavi neistinite, da je zapisnik o prvostupanjskom postupku lažan i da on nikada nije izvršio uvid u spis predmeta niti ga kopirao. Podnositelj također ističe da Općinski kazneni sud u Zagrebu nije nikada odlučio o njegovim zahtjevima za ukidanje klauzule pravomoćnosti i da nije imao nikakvu priliku uložiti žalbu protiv te presude.

24. Sud nalazi da nije potrebno rješavati sve Vladine prethodne prigovore jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten iz slijedećih razloga.

25. Sud ponavlja da propuštanje dostave može, pod određenim okolnostima, otvoriti pitanje temeljem članka 6., stavka 1. Konvencije, u mjeri u kojoj se to tiče prava na pristup sudu (vidi predmete *Darnay protiv Mađarske*, br. 36524/97, odluka Komisije od 16. travnja 1998. i *Hennings protiv Njemačke*, 16. prosinca 1992., stavak 26, Serija A, br. 251-A). Da bi se u takvim predmetima ustanovilo je li pravo na pristup sudu bilo poštovano, Sud ili bivša Komisija ispitivali su jesu li podnositelji zahtjeva poduzeli potrebne mjere da čuvaju svoje pravo na pristup sudu (vidi, na primjer, naprijed citirani predmet *Hennings, S.B. protiv Austrije*, br. 17740/91, odluka Komisije od 12. siječnja 1993.; *Salinga protiv Njemačke*, br. 22543/93, odluka Komisije od 7. prosinca 1994.; naprijed citirani predmet *Darnay i Van Harn protiv Njemačke* (odl.), br. 7557/03, 11. rujna 2007.). Sud ne vidi nikakav razlog da u ovome predmetu primijeni drugačiji pristup.

26. Sud prvo primjećuje da je podnositelj djelotvorno sudjelovao u kaznenom postupku protiv njega pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu. Pri prvom pojavljivanju pred tim sudom dobio je uputu da je obavezan obavijestiti sud o svakoj promjeni prebivališta te je također obaviješten o svim mogućim posljedicama ako to propusti učiniti, uključujući i mogućnost stavljanja presude na oglasnu ploču suda. Sud također primjećuje da je na ročištu na kojemu je Općinski kazneni sud u Zagrebu donio svoju presudu podnositelj obaviješten o pravu da uloži žalbu protiv te presude. Po mišljenju Suda, nema razloga dvojiti o autentičnosti i pouzdanosti zapisnika o postupku pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu, budući da podnositelj svoje navode o tome kako je ovaj zapisnik lažan nije potkrijepio nikakvim dokazima.

27. Sud nadalje bilježi da sedam pokušaja dostave presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu podnositelju nije uspjelo jer podnositelj nije pronađen na adresi koju je on dao tom sudu. Tri pokušaja dostave putem poštanskog ureda dana 10. siječnja, 11. siječnja i 12. siječnja 2007. godine bila su neuspješna, a bezuspješna su bila i četiri pokušaja dostave putem sudskog dostavljača, dana 1. veljače, 13. veljače, 23. veljače i 1. ožujka 2007. godine. Štoviše, obavijesti o pokušanoj dostavi ostavljene podnositelju također su ostale bez ikakvog podnositeljevog odgovora. Sud primjećuje da podnositelj svoje navode o neistinitosti obavijesti o uslugama dostave nije potkrijepio dokazima, budući da su se i redovita poštanska služba i služba sudske dostave susrele s istim poteškoćama kada su pokušale dostaviti presudu podnositelju, te su ih zabilježile na obavijestima.

28. Sud također bilježi kako među strankama nije sporno da je dana 10. travnja 2007. godine podnositelju dostavljena žalba koju su uložila njegova djeca protiv presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu te da je dana 20. travnja 2007. godine podnositelj dostavio pisano očitovanje na tu žalbu. Imajući na umu da je podnositelj bio nazočan na ročištu od 25. svibnja 2006. godine kad je prvostupanjska presuda javno objavljena i činjenicu da

je dana 20. travnja 2007. godine dostavio očitovanje na žalbu koju su uložila njegova djeca, Sud smatra da je podnositelj najkasnije toga datuma morao biti svjestan da je strankama bila dostavljena prvostupanjska presuda te se stoga od njega očekivalo da poduzme potrebne korake kako bi dobio mjerodavne informacije o dostavi presude (vidi naprijed citirani predmet *Hennigns*, stavak 26.).

29. Sud primjećuje da je u tom trenutku podnositelj mogao zatražiti ponavljanje postupka temeljem članka 84. Zakona o kaznenom postupku, no umjesto toga je ostao pasivan gotovo dvije godine, što je dovelo do toga da je izgubio mogućnost tražiti ponavljanje postupka. U tom pogledu Sud smatra da se domaće vlasti ne mogu smatrati odgovornima za to što podnositelj nije poduzeo potrebne korake kako bi osigurao primanje svoje pošte, što je dovelo do toga da kasnije nije mogao poštovati rokove predviđene domaćim pravom (ibid.). Takav nedostatak revnosti na strani podnositelja povećan je činjenicom da je on i izvršio uvid u spis predmeta dana 5. listopada 2007. godine, nakon čega je ostao pasivan do 2. ožujka 2009. godine, kad je zatražio ukidanje klauzule pravomoćnosti.

30. Stoga, imajući na umu mjere koje su poduzele domaće vlasti za dostavu presude podnositelju i očiti nedostatak revnosti na strani podnositelja da primi presudu (vidi *Vojta protiv Češke Republike*, (odl.), br. 25126/06, 14. lipanj 2006.), ne može se reći da je podnositelju uskraćeno bilo koje pravo na koje se poziva.

31. Slijedi da ovaj prigovor treba odbiti kao očigledno neosnovan temeljem članka 35., stavaka 3. (a) i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Utvrdjuje da je zahtjev nedopušten.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik